

3. Про медіацію : проект Закону України № 2425а від 26 червня 2013 року. – [Електронний ресурс]. – Офіц. сайт ВР України. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47637.
4. Про медіацію : проект Закону України № 2425-1 від 3 липня 2013 року. – [Електронний ресурс]. – Офіц. сайт ВР України. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47710.
5. Пояснювальна записка до проекту Закону «Про медіацію» від 26 червня 2013 року. – [Електронний ресурс]. – Офіц. сайт ВР України. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47637.
6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. – [Електронний ресурс]. – Офіц. сайт ВР України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
7. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року. – [Електронний ресурс]. – Офіц. сайт ВР України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
8. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року. – [Електронний ресурс]. – Офіц. сайт ВР України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
9. Медіація та її роль в юридичній компанії. – [Електронний ресурс]. – Офіц. сайт газети «Правовий тиждень». – Режим доступу : <http://legalweekly.com.ua/index.php?id=16061&show=news&&newsid=122936>.
10. Альтернативное разрешение споров и Всемирная Организация Интеллектуальной Собственности. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mosmediator.narod.ru/index/0-973>.
11. Альтернатива судам є. Це – медіація! – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dp-patent.at.ua/news/2007-12-03-7>.
12. Штефан О.О. Альтернативна судова юрисдикція з розгляду цивільних справ у країнах ЄС. // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2013р. – № 3. – ст. 108.

УДК 347.6

ПОРЯДОК УСИНОВЛЕННЯ ІНОЗЕМЦЯМИ ДИТИНИ, ЯКА Є ГРОМАДЯНИНОМ УКРАЇНИ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ

ADOPTION PROCEDURE FOR FOREIGNERS CHILD WHO IS A CITIZEN OF UKRAINE: SOME PROBLEMS

Менджул М.В.,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного приватного права,
правосуддя та адвокатури
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Досліджено порядок усиновлення іноземцями дитини, яка є громадянином України. Проаналізовано особливості розгляду таких справ судами. Запропоновано на основі зроблених висновків зміни до Сімейного кодексу України.

Ключові слова: усиновлення, дитина, громадянин України, іноземець, рішення суду.

Исследован порядок усыновления иностранцами ребенка, который является гражданином Украины. Проанализированы особенности рассмотрения таких дел судами. Предложены на основе сделанных выводов изменения в Семейный кодекс Украины.

Ключевые слова: усыновление, ребенок, гражданин Украины, иностранец, решение суда.

The process of adoption of a child by foreigners who is the citizen of Ukraine has been studied. The peculiarities of review of this category of cases by courts has been analysed. The author has proposed amendment to the Family Code of Ukraine as based on the conclusions of the research.

Key words: adoption, child, citizen of Ukraine, foreigner, court judgment.

Постановка проблеми. Одним з основних принципів сімейного права є пріоритет сімейного виховання дитини. Адже саме в сім'ї створюються належні умови для всебічного розвитку особистості. Законодавство України, що регулює відносини, пов'язані з усиновленням, спрямоване насамперед на захист прав та інтересів дітей, які залишились без батьківського піклування і перебувають в Україні або за її межами. Усиновлення дитини провадиться виключно у її найвищих інтересах, а також для забезпечення стабільних, гармонійних умов її життя. Тільки у випадку неможливості національного усиновлення допускається іноземне усиновлення.

За інформацією Уповноваженого Президента України з прав дитини Ю. Павленка, 26 тис. дітей, які стоять на обліку в українській базі даних, можуть бути усиновлені, і приблизно 12 тис. із них можуть усиновити іноземці. Станом на 1 лютого 2013 року за межами України перебуває 21574 усиновлених громадян нашої країни, які проживають у 34 державах світу. У США живуть 8250 усиновлених українців, в Італії – 6212, Іспанії – 3121, у Франції – 1310, в Ізраїлі – 907. Судячи зі статистичних даних, кількість іноземних усиновлень щорічно зменшується на 20%. Якщо у 2007 році за кордоном опинилося 1670 сиріт, то у 2012-му – 806 [1]. Існуюча в Україні практика усиновлення іноземцями дітей, які є громадянами України, обумовлює актуальність дослідження по-

рядку розгляду уповноваженими органами такої категорії справ.

Стан дослідження. Науковці, зокрема Борисова В.І., Жилінкова І.В. [2], Грабовська О.О. [3], Губанова О.В. [4], Деркаченко Ю.В. [5], Зілковська Л.М. [6], Погорецька Н.В. [7], Ромовська З.В. [8], Шимон С.І. [9] та ін., досліджують загалом поняття та значення інституту усиновлення, або тільки окремі аспекти міждержавного усиновлення. Таким чином, особливості порядку усиновлення іноземцями дитини, яка є громадянином України, є недостатньо дослідженими. Саме тому метою статті є аналіз проблем правового регулювання порядку усиновлення іноземцями дитини – громадянина України, розробка пропозицій для їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Усиновлення є першочерговою формою влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і передбачає прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснюється на підставі рішення суду, консульської установи чи дипломатичного представництва України.

Усиновлення дитини, яка є громадянином України, але проживає за межами України, регулюється главою 18 СК України [10], Указом Президента України від 2 квітня 1994 р. № 127/94 «Про консульський статут України» [11], Постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня

2008 р. № 905 «Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених» [12] тощо. Відповідно до ст. 31 Указу Президента України від 2 квітня 1994 р. № 127/94 «Про консульський статут України», усиновлення дитини, яка є громадянином України і проживає за межами України, здійснює консул.

Усиновлення іноземцем в Україні дитини, яка є громадянином України, здійснюється у порядку, встановленому Європейською конвенцією про усиновлення дітей (переглянута) від 27 листопада 2008 р. (ратифікована Україною 1 вересня 2011 р.) [13], главою 18, ст. 283 Сімейного кодексу України, Постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 р. № 905 «Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених» та ін.

Погорецька Н.В. зауважує, що лише за умови неможливості влаштувати дитину в рідному середовищі, приймається рішення про міждержавне усиновлення [7, с. 612]. Ми погоджуємось з цією позицією науковця, адже, відповідно до ст. 24 Закону України «Про охорону дитинства» [14], усиновлення дитини, яка є громадянином України, іноземцями провадиться, якщо були вичерпані всі можливості щодо передачі її під опіку, піклування, на усиновлення чи виховання в сім'ї громадян України.

Усиновлення іноземцем в Україні дитини, яка є громадянином України, здійснюється на загальних підставах, встановлених главою 18 СК України з врахуванням особливостей визначених ст. 283. Зокрема, дитина може бути усиновлена іноземцем за таких умов: 1) якщо не виявилось громадянина України, який бажав би її усиновити або взяти на виховання до себе в сім'ю; 2) якщо вона перебуває не менш як один рік на обліку в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері усиновлення та захисту прав дітей; 3) дитина досягла п'яти років; 4) забезпечення дитині прав в обсязі не меншому, ніж це встановлено законами України.

Облік дітей, які можуть бути усиновлені, здійснюється службами у справах дітей районних, у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах рад за місцем походження дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, уповноваженим органом виконавчої влади. На облік беруться: діти-сироти; діти, позбавлені батьківського піклування; діти, батьки яких дали згоду на усиновлення. Облік іноземців, які бажають усиновити дитину, що проживає в Україні, здійснює Міністерство соціальної політики України.

Відповідно до ч. 2 ст. 283 СК України, усиновлення може бути здійснено до закінчення річного строку перебування на обліку, а також до досягнення дитиною п'яти років, якщо:

1) усиновлювач є родичем дитини;

2) дитина страждає на хворобу, що внесена до спеціального переліку хвороб, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я. До таких хвороб відносять: хронічний вірусний гепатит В або С; хвороба, зумовлена вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), що проявляється у вигляді злоякісних пухлин; злоякісні новоутворення (II-IV стадій); комбіновані імунодефіцити; епілепсія; спастичний церебральний параліч; сліпота обох очей, одного ока; вроджена відсутність вушної раковини; вроджені вади розвитку порожнини серця та сполучень, серцевої перегородки, вроджена відсутність кінцівки; синдром Дауна та ін. [15]

3) здійснюється усиновлення усіх рідних братів і сестер в одну сім'ю, якщо один з них досяг п'яти років і перебуває на обліку в центральному органі виконавчої

влади, що реалізує державну політику у сфері усиновлення та захисту прав дітей, не менш як один рік;

4) іноземці виявили бажання усиновити дитину, яка є братом або сестрою раніше усиновленої ними дитини.

Переважне право на усиновлення дитини, яка є громадянином України, мають іноземці, які є родичами дитини, або громадянами держав, з якими Україна уклала договір про надання правової допомоги. Це обумовлено тим, що такий договір містить правові норми, які регулюють підстави, умови й порядок усиновлення дітей, що залишилися без батьківського піклування. Зокрема, ці питання врегульовані ст. 37 Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах (між країнами СНД, 1993 р.), ст. 36 Договору між Україною та Чеською республікою про правову допомогу у цивільних справах (2001 р.), ст. 29 Договору між Україною та Естонською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах (1995 р.), ст. 30 Договору між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах (1993 р.), ст. 28 Договору між Україною і Латвійською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах (1995 р.) тощо.

На усиновлення дитини іноземцем потрібна згода центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері усиновлення та захисту прав дітей. Постановою КМУ від 28 березня 2011 р. № 346 ліквідовано Державний департамент з усиновлення та захисту прав дитини, а функції з питань усиновлення передано Міністерству соціальної політики України.

Іноземці, які бажають усиновити дитину, що проживає в Україні, подають до Міністерства соціальної політики України справу, яка складається з таких документів: 1) заява про взяття на облік кандидатів в усиновлювачі, засвідчена нотаріально; 2) копія паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, у трьох примірниках; 3) висновок компетентного органу країни проживання, який підтверджує можливість заявників бути усиновлювачами (у двох примірниках). У висновку зазначаються адреса, житлово-побутові умови (кількість спальних кімнат, наявність умов для проживання дитини), біографічні дані, склад сім'ї (кількість осіб, які проживають разом із заявником, ступінь родинного зв'язку, наявність власних дітей), ставлення заявників до усиновлення. Висновок повинен містити рекомендації щодо кількості, віку та стану здоров'я дітей, яких можуть усиновити заявники. Рекомендації щодо стану здоров'я дитини зазначаються у разі, коли заявникам рекомендовано усиновлення дитини-інваліда, яка страждає на хворобу, внесено до затвердженого МОЗ переліку захворювань, які дають право на усиновлення дитини без дотримання строків її перебування на обліку в Мінсоцполітики, а також дітей віком до п'яти років. Якщо висновок видано недержавним органом, до нього додається копія ліцензії на провадження таким органом діяльності, пов'язаної з усиновленням. Іноземцям, які постійно проживають на території України, що підтверджується посвідкою на постійне проживання в Україні, виданою органами МВС, висновок готує служба у справах дітей за місцем їх проживання. 4) дозвіл компетентного органу країни проживання заявників на в'їзд і постійне проживання усиновленої дитини, крім іноземців, які проживають на території країни, з якою Україна має безвізовий режим; 5) зобов'язання заявника нотаріально засвідчене (у двох примірниках): а) поставити дитину на облік у відповідній консульській установі чи дипломатичному представництві України (із зазначенням найменування установи, представництва, його адреси) протягом місяця після в'їзду до краї-

ни проживання; б) забезпечити право усиновленої дитини зберігати громадянство України до досягнення нею 18 років; в) подавати консульській установі чи дипломатичному представництву України не менш як один раз на рік протягом перших трьох років після усиновлення та в подальшому один раз на три роки до досягнення дитиною вісімнадцяти років звіт про умови проживання та стан здоров'я усиновленої дитини; г) надавати можливість представникові консульської установи чи дипломатичного представництва України спілкуватися з дитиною; повідомляти консульську установу чи дипломатичне представництво України про зміну місця проживання усиновленої дитини. У зобов'язанні повинна зазначатися адреса проживання заявника (за наявності кількох місць проживання зазначається адреса кожного з них), паспортні дані, номер телефону та електронна адреса. 6) засвідчена нотаріально письмова згода другого з подружжя на усиновлення дитини, якщо інше не передбачено законодавством. Відповідно до ч. 8 ст. 24 Закону України «Про охорону дитинства», усиновлення дитини, яка є громадянином України, не може здійснюватися іноземцем, який не перебуває у шлюбі, за винятком, коли іноземець є родичем дитини. 7) довідка з місця роботи про заробітну плату за останні шість місяців або копія декларації про доходи за попередній календарний рік, засвідчена органом, який її видав або нотаріально; 8) засвідчена нотаріально копія документа про шлюб, зареєстрований в компетентних органах країни (у двох примірниках); 9) висновок про стан здоров'я кожного заявника; 10) довідка про наявність чи відсутність судимості для кожного заявника, видана компетентним органом країни проживання; 11) засвідчена нотаріально копія документа, що підтверджує право власності або користування житловим приміщенням, із зазначенням його загальної і житлової площі та кількості спальних кімнат; 12) засвідчена нотаріально письмова згода іноземця на отримання інформації про нього в Генеральному секретаріаті Інтерполу та правоохоронних органах держави, громадянином якої є іноземець, та держави, на території якої він проживає (у двох примірниках).

Документи оформлюються у країні проживання кандидатів в усиновлювачі, та легалізуються (крім копії паспорта або іншого документа, що посвідчує особу) у відповідній закордонній дипломатичній установі України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, і подаються Міністерству соціальної політики разом з їх перекладом на українську мову, що засвідчується в установленому порядку.

Міністерство соціальної політики України також направила в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, запит до Міністерства внутрішніх справ України щодо перевірки іноземців, що усиновлюють дитину, яка є громадянином України, на наявність або відсутність інформації компрометуючого характеру в правоохоронних органах інших держав та Генеральному секретаріаті Інтерполу.

Кандидати в усиновлювачі знайомляться з дитиною за місцем її проживання (перебування) у присутності представника служби у справах дітей, працівників дитячого або іншого закладу, в якому проживає (перебуває) дитина, прийомних батьків, батьків-вихователів, опікунів, піклувальників.

Для прийняття рішення про усиновлення іноземці, що є кандидатами в усиновлювачі, звертаються із заявою про усиновлення дитини до суду за місцем проживання (перебування) дитини. Усиновлення дітей проводиться на підставі рішення суду.

Відповідно до п. 2 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 30 березня 2007 р. «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення бать-

ківських прав», суди при прийнятті заяв повинні перевіряти відповідність форми та змісту такого документа як вимогам, визначеним у ст. 252 ЦПК, так і вимогам, що випливають із глави 18 СК України, а саме: чи наведено в заяві відомості про усиновителів, про дитину, яку бажають усиновити, про її батьків, братів та сестер; чи викладено мотиви, з яких особа хоче усиновити дитину; чи сформульовано прохання про внесення відповідних змін до актового запису про народження останньої. У разі недотримання зазначених вимог настають наслідки, передбачені ст. 121 ЦПК (залишення позовної заяви без руху, повернення заяви) [16].

Суд розглядає справу про усиновлення іноземцем дитини, що проживає в Україні, за обов'язковою участю заявника (заявників), уповноваженого органу виконавчої влади, а також дитини, якщо вона за віком і станом здоров'я усвідомлює факт усиновлення, з викликом заінтересованих та інших осіб, яких суд визнає за потрібне допитати. Розгляд справи за відсутності заявника є підставою для скасування ухваленого рішення.

Відповідно до п. 10 Постанови Пленуму ВСУ від 30 березня 2007 р. «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав», при розгляді справи про усиновлення іноземцями дитини, яка є громадянином України, судам необхідно мати на увазі, що усиновлення іноземцями здійснюється за умови забезпечення дитині прав в обсязі, не меншому від установленого законами України. З метою визначення змісту норм сімейного права країни усиновлювача суд може звернутися в установленому порядку за роз'ясненнями до Міністерства юстиції України та інших компетентних органів або залучити експерта (спеціаліста) в галузі іноземного права. Суд також має право запропонувати заявникам надати легалізовані в установленому порядку витяги з нормативних актів, що забезпечують закордоном права дитини (на житло, освіту, охорону здоров'я, утримання тощо) в тому обсязі, в якому вона має їх в Україні.

Таким чином, процедура усиновлення іноземцями дітей, які є громадянами України, наразі є складною і тривалою. Незважаючи на детальне врегулювання нормами законодавства порядку усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей, у міждержавному усиновленні існує чимало проблем. Ми погоджуємося з Губановою О.В. [4, с. 9] в тому, що до основних проблем, які потребують нагального вирішення слід віднести: проблему неможливості співробітників консульських установ внаслідок незначної їх кількості особисто відвідати сім'ї усиновлювачів; відсутність в деяких країнах українських дипломатичних представництв, а, відтак, і відсутність обліку усиновлених дітей та ін.

Висновки. Вирішення проблем у забезпеченні нагляду за дотриманням прав усиновлених іноземцями дітей, що є громадянами України, спрощення порядку іноземного усиновлення можливе в тому числі шляхом ратифікації Україною Гаазької конвенції про захист дітей та співробітництво в галузі міждержавного усиновлення від 29 травня 1993 р. [17], метою якої також є забезпечення запобігання викрадення, продажу дітей або торгівлі ними.

Крім того, враховуючи пріоритет національного усиновлення над іноземним, на нашу думку, необхідно абзац другий ч. 3 ст. 283 СК України викласти у такій редакції: «Переважне право серед інших іноземців на усиновлення дитини – громадянина України мають іноземці, які є: 1) родичами дитини; 2) громадянами держав, з якими Україна уклала договір про надання правової допомоги, та (або) які є учасниками міжнародних конвенцій про усиновлення».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Григор'єва Т. Усиновлення іноземцями, або як Україна захистить сиріт / Т. Григор'єва // ForUm [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.for-ua.com/analytics/2013/04/19/081638.html>.
2. Сімейне право : підручник / [Л. М. Баранова та ін.]; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Жилінкової. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2012. – 320 с.
3. Грабовська О.О. Проблеми застосування іноземного законодавства при вирішенні справ про усиновлення дітей іноземними громадянами / О.О. Грабовська // Держава і право : збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 27. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2005. – С. 397-403.
4. Губанова О.В. Організаційно-правове регулювання усиновлення в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / О. В. Губанова. – К., 2011. – 20 с.
5. Деркаченко Ю.В. Розвиток інституту міжнародного усиновлення в системі міжнародного права [Електронний ресурс] / Ю.В. Деркаченко // Форум права. – 2008. – № 3. – С. 116-121. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2008-3/08djvsmpr.pdf>.
6. Зілковська Л.М. Проблеми всиновлення дітей, які є громадянами України, іноземними громадянами на території України // Держава і право. – К. : ІДП НАНУ, 2000. – Вип. 7. – С. 248-256.
7. Погорецька Н.В. Міжнародне усиновлення: проблемні питання // Н.В. Погорецька. – Форум права. – 2011. – № 3. – С. 612-617 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://archive.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-3/11prnvpp.pdf>.
8. Ромовська З. В. Сімейний кодекс України: науково-практичний коментар / З. В. Ромовська. – К. : Вид. дім «Ін Юре», 2003. – 532 с.
9. Шимон С. І. Сімейне право : навч. посіб. / Світлана Іванівна Шимон. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – 260 с.
10. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст. 135.
11. Про Консульський статут України: затв. Указ Президента № 127/94 від 02. 04. 1994р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/127/94>.
12. Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 року № 905 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 79. – Ст. 2660.
13. Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута) від 27.11.2008 р. (ратифікована Україною 1 вересня 2011 р.) // Офіційний вісник України. – 2011. – № 69. – Ст. 2645.
14. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 року № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
15. Про затвердження Переліку захворювань, які дають право на усиновлення хворих дітей без дотримання строків перебування на обліку в центральному органі виконавчої влади, до повноважень якого належать питання усиновлення та захисту прав дітей, а також до досягнення дитиною п'яти років: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.12.2011 № 973 // Офіційний Вісник України. – 2012. – № 19. – Ст. 89.
16. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.03.2007 року «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав» // Вісник Верховного Суду України. – 2007. – № 5.
17. Гаазька конвенція про захист дітей та співробітництво в галузі міждержавного усиновлення від 29.05.1993 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_365.

УДК 347.4

СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД ПРАВОВІДНОСИН ДОВІРЧОЇ ВЛАСНОСТІ

SUBJECT STRUCTURE OF LEGAL RELATIONSHIP OF FIDUCIARY PROPERTY

Некіт К.Г.,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Статтю присвячено дослідженню суб'єктного складу правовідносин довірчої власності. Проаналізовано вимоги щодо правового статусу установника довірчої власності та довірного власника. Запропоновано визначити відмінності у вимогах до статусу довірного власника з урахуванням сфери виникнення відносин довірного управління майном (комерційній або некомерційній).

Ключові слова: договір довірного управління майном, довірчий власник, установник довірчої власності, вигодо набувач, некомерційні відносини.

Статья посвящена исследованию субъектного состава правоотношений доверительной собственности. Проанализированы требования относительно правового статуса учредителя доверительной собственности и доверительного собственника. Предложено различать требования к статусу доверительного собственника в зависимости от сферы возникновения отношений доверительной собственности (коммерческой или некоммерческой).

Ключевые слова: договор доверительного управления имуществом, доверительный собственник, учредитель доверительной собственности, некоммерческие отношения.

The article is devoted to research of subject structure of legal relationship of trust. Requirements of rather legal status of the trustor and the trustee are analysed. It is suggested to distinguish the requirements to status of the trustee depending on the sphere of origin of relations of the property trust management agreement (commercial or noncommercial).

Key words: the property trust management agreement, trustee, trustor, noncommercial relations.

Постановка проблеми. В умовах розвитку ринкової економіки особливого значення набуває проблема управління власністю. На сьогоднішній день забезпечити ефективне управління майном можливо за допомогою передачі його в довірчу власність, коли весь тягар утримання та використання майна може бути покладений на професіонала у тій чи іншій сфері, тоді як бенефіціарові залишаться лише отримувати вигоди. Проте внаслідок своєї недостатньої законодавчої урегульованості цей інститут не корис-

тується широким попитом, оскільки власники не завжди розуміють його сутність та правові наслідки передачі майна у довірчу власність. Тому існує нагальна необхідність проведення спеціальних досліджень, спрямованих на визначення поняття довірчої власності, виявлення проблем, які можуть виникати при встановленні довірчої власності та пошук шляхів їх вирішення.

Стан дослідження. Незважаючи на присвячення проблем довірного управління та довірчої власності числен-